

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 283)

**Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme
Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının
Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri
Komisyonu Raporu (1/595)**

Not : Tasarı Başbakanlıkça, Adalet ve Dışişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

12.5.2003

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-445/2093

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17.4.2003 tarihinde kararlaştırılan “Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

29 Mayıs 1993 tarihli Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Lahey Sözleşmesi, ülkemiz adına 5 Aralık 2001 tarihinde Lahey’de imzalanmıştır.

Sözleşme 48 maddeden ibaret olup, kimsesiz ya da bakılmayan çocuklara yuva temini amacını gütmektedir. Sözleşmenin diğer bir gayesi de ülkelerarası evlat edinmenin çocuğun yüksek yararı ve onun uluslararası hukukta tanınmış temel haklarına uygun olarak gerçekleştirilmesini güvence altına almak, bu amaçla çocuk kaçırma, çocuk ticareti gibi durumları önlemek için Âkit Devletler arasında işbirliği ve denetim mekanizmaları oluşturmaktır.

Sözleşme, bir Âkit Devlette mutat meskeni olup, evlat edinme amacıyla veya evlat edinmeden sonra başka bir Âkit Devlete götürülen 18 yaşın altındaki çocukları kapsamına almaktadır. İşbu Sözleşme hükümleri, sadece yasal ana, baba-çocuk ilişkisi yaratan evlat edinmelere uygulanır.

Âkit Tarafların yetkili makamları evlat edinmenin tâbi olduğu usul ve şartlara kendi Devleti hukukunu uygulayacaktır. Sözleşmeye uygun olarak gerçekleştirilen evlat edinme diğer Âkit Devletlerce tanınır. Ancak bu tanıma ilgili Devletin kamu düzenine aykırılık teşkil etmekte ise çocuğun yüksek yararı da göz önünde tutularak reddedilebilir. Sözleşmenin 32 nci maddesi ile evlat edinmeye ilişkin bir faaliyetten dolayı yasadışı mali ve diğer kazançlar elde edilmesi yasaklanmıştır. 40 nci maddeye göre Sözleşmeye herhangi bir çekince ileri sürülemez.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

14.11.2003

Esas No. : 1/595

Karar No. : 132

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 13 Kasım 2003 tarihli 24 üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı temsilcileri ile Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu yetkililerinin katılmalarıyla görülmüştür.

Ülkelerarası evlat edinmenin çocuğun yaranı ve onun uluslararası hukukta tanınmış temel haklarına uygun olarak gerçekleştirilmesini güvence altına almak ve dolayısıyla çocuk kaçırma, çocuk ticareti gibi istenmeyen durumları önlemek için Âkit Devletler arasında işbirliği ve denetim mekanizmaları oluşturmak gayesiyle hazırlanan Anlaşma, bir Âkit Devlette mutat meskeni olup, evlat edinme sebebiyle başka bir Âkit Devlete götürülen 18 yaşın altındaki çocukları kapsamına almaktadır.

Kimstesiz ya da bakılamayan çocuklara yuva temini amacını da taşıyan Tasarı, Komisyonumuzca uygun bulunarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
Antalya	Ankara	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Özyol</i>	<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>	<i>Mehmet Güner</i>
Adıyaman	Ankara	Bolu
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Dünder</i>	<i>V. Haşim Oral</i>	<i>M. İhsan Arslan</i>
Bursa	Denizli	Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>	<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>
Elazığ	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Onur Öymen</i>	<i>Fikret Ünlü</i>	<i>Ufuk Özkan</i>
İstanbul	Karaman	Manisa
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Ören</i>	<i>Nihat Eri</i>	<i>Osman Seyfi</i>
Manisa	Mardin	Nevşehir
Üye	Üye	Üye
<i>Süleyman Gündüz</i>	<i>Öner Ergenç</i>	<i>A. Müfit Yetkin</i>
Sakarya	Siirt	Şanlıurfa
	Üye	
	<i>Emin Koç</i>	
	Yozgat	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**ÇOCUKLARIN KORUNMASI VE ÜLKE-
LERARASI EVLAT EDİNME KONUSUN-
DA İŞBİRLİĞİNE DAİR SÖZLEŞMENİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUN-
DUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Türkiye tarafından 5.12.2001 tarihinde Lahey’de imzalanan “Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşme”nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür Bakanı

E. Mumcu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

A. Babacan

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Turizm Bakanı

G. Akşit

Çevre Bakanı

K. Tüzmen

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**ÇOCUKLARIN KORUNMASI VE ÜLKE-
LERARASI EVLAT EDİNME KONUSUN-
DA İŞBİRLİĞİNE DAİR SÖZLEŞMENİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUN-
DUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Orman Bakanı

O. Pepe

ÇOCUKLARIN KORUNMASI VE ÜLKELERARASI EVLÂT EDİNME KONUSUNDA İŞBİRLİĞİNE DAİR SÖZLEŞME

Bu Sözleşmeyi imzalayan Devletler,

Kişiliğinin uyumlu gelişmesi için, çocuğun bir aile ortamında, mutluluk, sevgi ve anlayışla yetişmesi gereğini kabul ederek,

Her Devletin, çocuğun asıl ailesinde kalmasını sağlayacak uygun tedbirleri öncelikle alması lüzumunu hatırlatarak,

Uygun bir ailenin menşe Devletinde bulunamadığı bir çocuğa ülkelerarası evlât edinmenin devamlı bir aile sağlayabileceğinin yararı idrak edilerek,

Ülkelerarası evlât edinmelerin çocuğun yüksek yararları dahilinde yapılması ve onun temel haklarını güvence altına alarak çocukların kaçırılmasının, satımının veya ticaretinin önlenmesine dair koruyucu tedbirlerinin alınması zaruretine inanmış olarak,

Bu amaca yönelik ortak kurallar oluşturmak amacıyla, özellikle Çocuk Haklarına Dair 20 Kasım 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Çocukların Refahı ve Korunması ile Ulusal Düzeyde Evlât Edinme ve Aile Nezdinde Yerleştirmeye İlişkin Sosyal ve Yasal İlkeler Hakkında Birleşmiş Milletler Bildirisinde öngörülen ilkeler başta olmak üzere uluslararası belgelerde öngörülen ilkeler göz önünde tutularak, (Genel Kurulun 3 Aralık 1986 tarihli ve 41/85 sayılı Kararı),

Aşağıdaki hükümlerde anlaşmışlardır.

BÖLÜM I SÖZLEŞMENİN KAPSAMI

Madde 1

Sözleşmenin Amaçları:

- a) Ülkelerarası evlât edinmelerin, çocuğun yüksek yararlarına ve uluslararası hukukun ona tanıdığı temel haklara uyularak yapılması için koruyucu tedbirleri tesis etmek;
- b) Bu önlemlere uyulmasını sağlamak ve böylece çocukların kaçırılmasını, satımını ve ticaretini önlemek için Âkit Devletler arasında bir işbirliği sistemi kurmak;
- c) Sözleşmeye uygun olarak gerçekleştirilen evlât edinmelerin Âkit Devletlerce tanınmasını sağlamaktır.

Madde 2

(1) Sözleşme, mutâk meskeni bir Âkit Devlette ("Menşe Devlet") bulunan bir çocuğun, mutâk meskeni diğer bir Âkit Devlette (Kabul Eden Devlet) bulunan bir kişi veya eşler tarafından, menşe Devlette evlât edinildikten sonra kabul eden Devlete götürülmüş olması, götürülmekte olması veya götürülmek üzere olması hallerinde uygulanır.

(2) Sözleşme ancak devamlı bir ana, baba-çocuk ilişkisi kuran evlât edinmeler hakkında uygulanır.

Madde 3

17. Maddenin (c) bendinde sözü edilen anlaşmalar, çocuk 18 yaşına girmeden önce yapılmamış ise Sözleşmenin uygulanması sona erer.

BÖLÜM II ULUSLARARASI EVLÂT EDİNMELEİN ŞARTLARI

Madde 4

Sözleşmenin kapsamına giren bir evlât edinme, menşe Devleti yetkili makamlarınca ancak aşağıdaki hallerde gerçekleştirilecektir:

a) Çocuğun evlât edinmeye uygun olduğunun tespiti;

b) Çocuğun menşe Devletinde yerleştirilme imkânları gerekli şekilde incelendikten sonra, ülkelerarası bir evlât edinmenin, çocuğun yüksek yararlarına uygun olduğunun tespiti;

c) Aşağıdaki hususların sağlanmış olması:

(1) Evlât edinme için muvafakati zorunlu olan kişi, kurum ve makamlarla gerekli görülen hallerde istişarede bulunulmuş ve özellikle bir evlât edinmenin çocuğun asıl ailesi ile olan hukukî ilişkisini sona erdirip erdirmediği ve rızalarının sonuçları hakkında gereğince bilgi verilmiş olması;

(2) Söz konusu kişi, kurum ve makamların rızalarının serbestçe ve yasal şekle uygun olarak beyan edilmiş ve açıkça veya yazılı olarak verilmiş olması;

(3) Bu muvafakatlerin para veya herhangi bedel mukabili elde edilmemiş ve muvafakatlardan vazgeçilmemiş olması; ve

(4) Ananın rızası gerekmekte ise, ancak çocuğun doğumundan sonra verilmiş olması;

d) Çocuğun yaşına ve olgunluğuna ilişkin şu hususların sağlanmış olması:

(1) Çocuğun evlât edinmenin sonuçları ve gerekli ise buna rızası hakkında yeterince bilgilendirilmiş ve kendisiyle istişarede bulunulmuş olması;

(2) Çocuğun arzu ve görüşlerinin nazara alınmış olması;

(3) Çocuğun evlât edinmeye muvafakati gerekli ise bunun serbestçe ve aranan yasal şekillere uygun olarak verilmiş bulunduğu ve muvafakatin açıkça veya yazılı olarak verildiği hususunun tespit edilmiş olması; ve

(4) Bu muvafakatin para ya da herhangi bedel mukabili elde edilmemiş olması.

Madde 5

Sözleşmenin öngördüğü evlât edinmeler, kabul eden Devletin yetkili makamlarınca ancak aşağıdaki hallerde gerçekleştirilecektir;

a) Evlât edinecek olan ebeveynin, evlât edinme vasıflarına sahip ve uygun olduğunun tespit edilmesi,

b) Gerekli görüldüğü takdirde evlât edinecek ebeveyn ile istişarede bulunulmasının sağlanmış olması,

c) Çocuğun bu Devlete girmesine ve orada sürekli ikâmetine izin verilmiş veya verilecek olmasının tespit edilmesi.

BÖLÜM III

MERKEZİ MAKAMLAR VE YETKİLENDİRİLMİŞ ORGANLAR

Madde 6

(1) Her Âkit Devlet, Sözleşmeyle kendilerine yüklenen görevleri yerine getirmek üzere bir Merkezi Makam tayin edecektir.

(2) Federal Devletler veya birden çok hukuk sistemine veya özerk toprak birimlerine sahip bulunan Devletler birden çok Merkezi Makam tayin etmek ve bunların görev alanlarını bölge veya kişiler itibarı ile serbestçe belirlemek hakkına sahiptir. Birden fazla Merkezi Makam tayin etmek durumunda olan bir Devlet, söz konusu bu Devlet içinde uygun Merkezi Makama iletmek üzere her türlü başvurunun yapılabileceği bir Merkezi Makam belirler.

Madde 7

(1) Merkezi Makamlar, çocukların korunmasını temin etmek ve Sözleşmenin diğer hedeflerini gerçekleştirmek için kendi aralarında ve Devletlerinin yetkili makamları arasında işbirliği yapacaktır.

(2) Merkezi Makamlar, aşağıdaki tüm uygun önlemleri doğrudan alacaktır:

a) Evlât edinmeye ilişkin kendi Devletlerinin kanunları ile istatistik ve standart formlar gibi, diğer genel bilgileri sağlamak,

b) Sözleşmenin işlerlik kazanması hakkında karşılıklı bilgilendirmeyi sürdürmek ve mümkün olduğu kadar bunun uygulanmasına yönelik engelleri bertaraf etmek.

Madde 8

Merkezî Makamlar, kendiliğinden veya kamu makamlarının aracılığı ile bir evlât edinmeden dolayı haksız maddî veya diğer kazancın önlenmesi ve Sözleşmenin amaçlarına aykırı her türlü uygulamanın yasaklanması için tüm gerekli tedbirleri alacaktır.

Madde 9

Merkezî Makamlar, kendiliğinden veya kamu makamları ya da kendi Devletine yetkili kılınan kuruluşları aracılığıyla özellikle aşağıdaki hususlarda tüm uygun tedbirleri alacaktır:

a) Evlât edinmenin gerçekleşmesi için zaruri görüldüğü takdirde çocuğun ve evlât edinecek ebeveynin durumuna ilişkin bilgilerin toplanması, saklanması ve değişimi;

b) Evlât edinmeye yönelik işlemlerin kolaylaştırılması, izlenmesi ve hızlandırılması;

c) Kendi Devletinde evlât edinme danışmanlığı ve evlât edinme sonrası hizmetlerinin geliştirilmesinin sağlanması;

d) Ülkelerarası evlât edinme konusundaki deneyimlerin değerlendirilmesine yönelik genel raporların teati edilmesi;

e) Kendi Devletinin mevzuatı mümkün kıldığı ölçüde, diğer Merkezî Makamların ya da kamu makamlarının evlât edinmenin özel bir durumu hakkında bilgi istemine dair haklı taleplerine cevap verilmesi.

Madde 10

Yetkili kılınma hakkı, sadece kendilerine tevdi edilebilecek görevleri lâyıkıyla yerine getirmeye ehil olduğunu kanıtlayan kuruluşlara verilecek ve bunlar tarafından sürdürülecektir.

Madde 11

Yetkili kılınan kuruluş:

a) Kendisini yetkili kılan Devletin yetkili makamları tarafından tespit edilen şartlar ve sınırlar dahilinde, münhasıran kazanç sağlamaya yönelik olmayan amaçlar takip eder;

b) Ülkelerarası evlât edinme alanında faaliyette bulunmak için ahlâki değerler ve eğitim ve tecrübeleriyle tanınmış kişilerce sevk ve idare edilir;

c) Bu kuruluşun kimlerden oluşacağı, işleyişi ve malî durumu, ilgili Devletin yetkili makamlarının denetimine tâbidir.

Madde 12

Bir Âkit Devlette yetkili kılınan bir kuruluş, diğer bir Âkit Devlette, her iki Devletin yetkili makamları tarafından, yetkili kılınması şartıyla faaliyette bulunabilecektir.

Madde 13

Merkezî Makamların tayini ve gerektiğinde görevlerinin kapsamı, yetkili kuruluşların ad ve adresleri de dahil olmak üzere, her Âkit Devlet tarafından Lahey Milletlerarası Özel Hukuk Konferansının Daimi Bürosuna bildirilecektir.

BÖLÜM IV ÜLKELERARASI EVLÂT EDİNMEDE USULÎ ŞARTLAR

Madde 14

Bir Âkit Devlette mutat meskeni bulunan kişiler diğer bir Âkit Devlette mutat meskeni bulunan bir çocuğu evlât edinmeyi arzu ettiklerinde, kendi mutat mesken Devletin Merkezî Makamına başvuracaklardır.

Madde 15

(1) Kabul eden Devletin Merkezî Makamı, başvuruda bulunanların evlât edinme ehliyetine sahip ve elverişli olduklarına kanaat getirirse, bu kişilerin kimliği, ehliyeti, evlât edinmeye elverişliliği, geçmişi, ailesi ve sağlık geçmişi, sosyal çevresi, evlât edinme sebepleri, bakımına hak kazanacağı çocukların özelliği ile birlikte uluslararası bir evlât edinmeyi üstlenme yeteneği hakkında bilgileri içeren bir rapor düzenleyecektir.

(2) Merkezî Makam, bu raporu menşe Devleti Merkezî Makamına iletacaktır.

Madde 16

(1) Menşe Devleti Merkezî Makamı çocuğun evlât edinilmeye müsait bulunduğuna kanaat getirirse;

a) Çocuğun kimliği, evlât edinilmeye uygunluğu, geçmişi, sosyal çevresi, ailevi geçmişi, kendisinin ve ailesinin sağlık geçmişi ve çocuğun özel herhangi bir ihtiyacı hakkında bilgileri içeren bir rapor düzenler,

b) Raporda, çocuğun yetişme koşulları ile etnik, dinî ve kültürel geçmişi göz önünde bulundurulur,

c) 4. maddede öngörülen muvafakatların alınmasını sağlar, ve

d) Özellikle çocuk ve evlât edinecek olanlar hakkındaki raporlara dayanarak, öngörülen yerleştirmenin çocuğun yüksek yararlarına uygun olup olmadığını belirler.

(2) Merkezî Makam, menşe Devletinde ana babanın kimliğinin açıklanmaması gerekiyorsa bu hususu da dikkate alarak çocuk hakkındaki gerekli muvafakatların alındığının tevsiki ve çocuğun yerleştirilmesinin sebepleri hakkındaki raporunu, kabul eden Devletin Merkezî makamına yollar.

Madde 17

Bir çocuğun menşe Devletinde evlât edinecek olan ebeveyne teslimine, ancak aşağıdaki şartlarda karar verilebilecektir:

a) Söz konusu Devletin Merkezî Makamı evlât edinecek olan ebeveynin muvafakatını almış ise,

b) Menşe Devleti Merkezî Makamı veya bu Devletin hukuku onaylamayı zorunlu kılıyorsa, kabul eden Devletin Merkezî Makamı tarafından da bu karar onaylanmış ise,

c) Her iki devletin Merkezî Makamları, evlât edinme işinin yürütülebileceği konusunda anlaşmış ise, ve

d) Sözleşmenin 5. maddesine uygun olarak, evlât edinecek olan ebeveynin, evlât edinme ehliyetine ve elverişliliğine sahip bulunduğu ve çocuğun kabul eden Devlete girmesine ve orada sürekli ikametine izin verilmiş olduğu veya verileceği hususları tespit edilmiş ise.

Madde 18

Her iki Devletin Merkezî Makamları, çocuğun menşe Devletinden çıkışı ve kabul eden Devlete girişi ile orada sürekli ikamet izinlerini alması için gerekli tüm tedbirleri alacaklardır.

Madde 19

(1) Çocuğun kabul eden Devlete nakli, ancak 17. maddede öngörülen şartların yerine getirilmesi halinde gerçekleştirilebilecektir.

(2) Her iki Devletin Merkezî Makamları bu yer değiştirmenin güvenli ve uygun şartlarda ve mümkünse evlât edinen veya edinecek olan ebeveynin refakatinde gerçekleşmesini sağlayacaklardır.

(3) Bu yer değiştirme gerçekleşmezse, 15. ve 16. maddelerde öngörülen raporlar, gönderen makamlara iade edilecektir.

Madde 20

Merkezî Makamlar, evlât edinme süreci ve onu sonuçlandırmaya yönelik alınan tedbirler ile birlikte eğer bir deneme süresi gerekli kılınmakta ise yer değiştirme konusunda kaydedilen gelişmeler hakkında birbirlerine bilgi vermeyi sürdüreceklerdir.

Madde 21

(1) Evlât edinme çocuğun kabul eden devlete naklinden sonra yapılacaksa ve bu Devletin Merkezî Makamı, çocuğun evlât edinecek olan ebeveynin yanında kalmasının artık onun yüksek yararlarına uygun olmadığına kanaat getirirse, çocuğun korunmasına yönelik olarak özellikle aşağıdaki tedbirleri alacaktır:

a) Çocuğun, evlât edinecek olan ebeveyninden geri alınması ve geçici olarak bakımının sağlanması.
b) Menşe Devleti Merkezî Makamı ile istişarede bulunarak, çocuğun evlât edinilmesi amacı ile, gecikmeksizin yeniden yerleştirilmesinin sağlanması veya bu uygun görülmezse, uzun süreli olarak alternatif bakımının sağlanması; bir evlât edinme, menşe Devletin Merkezî Makamı yeni evlât edinecek olan ebeveyn hakkında yeterli şekilde bilgilendirilmeden önce gerçekleşmeyecektir.

c) Son bir çare olarak, eğer çocuğun yararları gerektirmekte ise dönmesinin kararlaştırılması.

(2) Bu madde uyarınca alınacak tedbirler hakkında, çocuğun özellikle yaşı ve idrak gücü gözönünde tutularak, istişarede bulunulması ve gerekmedikçe ise çocuğun rızasının alınması sağlanacaktır.

Madde 22

(1) İşbu Bölüm altında bir Merkezî Makama tanınan görevler, kendi Devletinin kanunlarının cevaz verdiği ölçüde, III. Bölüm uyarınca yetkili kılınan kamu makam veya kuruluşları tarafından yerine getirilebilir.

(2) Bir Âkit Devlet, Sözleşme Depozitörü nezdinde, 15 ilâ 21. maddelerde Merkezî Makama tevdi edilen görevlerin, bu Devletteki kanunların cevaz verdiği ölçüde ve söz konusu Devletin yetkili makamlarının denetimine tâbi olarak aşağıdaki niteliklere sahip kişi veya kuruluşlarca yerine getirilebileceğini beyan edebilir:

a) İşbu Devlette aranan, dürüstlük, meslekî yetenek, deneyim ve sorumluluk koşullarına sahip iseler, ve

b) Ülkelerarası evlât edinme alanında faaliyette bulunmak için, ahlâki standartlar, eğitim veya deneyimler açısından yeterli iseler.

(3) 2. fıkrada öngörülen beyanı yapan bir Âkit Devlet, bu kişi ve kuruluşların ad ve adreslerini Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansının Daimi Bürosuna düzenli olarak bildirecektir.

(4) Bir Âkit Devlet, Sözleşme Depozitörü nezdinde, mutad meskeni kendi ülkesinde bulunan çocukların evlât edinilmesinin ancak Merkezî Makamlara tevdi edilen görevlerin 1. fıkraya uygun olarak yerine getirilmesi kaydı ile gerçekleştirebileceğini beyan edebilir.

(5) 2. fıkraya göre bir beyanın yapılmış olması halinde dahi, 15. ve 16. maddelerde öngörülen raporlar, her durumda Merkezî Makam veya diğer makam ve kuruluşların sorumlulukları altında, 1. fıkraya uygun olarak düzenlenecektir.

BÖLÜM V EVLÂT EDİNMENİN TANINMASI VE SONUÇLARI

Madde 23

(1) Sözleşmeye uygunluğu, yapıldığı Devletin yetkili makamı tarafından tevsik edilen bir evlât edinme, diğer Âkit Devletlerde kanunen tanınır. Tevsik belgesi 17. maddenin (c) bendinde öngörülen onayların zamanını ve kimler tarafından verilmiş olduğunu belirler.

(2) Her Âkit Devlet imza, tasdik, kabul, tasvip veya katılım sırasında, Sözleşme Depozitörüne kendi Devletinde tevsik belgesi düzenlemeye yetkili olan makam veya makamların kimliğini ve görevlerini bildirir. Söz konusu Âkit Devlet ayrıca bu makamların tayinindeki herhangi değişikliği de Depozitöre bildirecektir.

Madde 24

Bir Âkit Devlette, bir evlât edinmenin tanınması, çocuğun yüksek yararları da dikkate alınarak, ancak kamu düzenine açıkça aykırı bulunmakta ise reddedilebilir.

Madde 25

Her Âkit Devlet, Sözleşme Depozitörüne bu Sözleşmenin 39. maddesinin 2. fıkrasının uygulanması ile ilgili olarak yapılan bir anlaşmaya göre gerçekleştirilmiş olan evlât edinmeleri tanımak yükümlülüğünde olmayacağını beyan edebilir.

Madde 26

(1) Bir evlât edinmenin tanınması şu hususları ihtiva eder:

a) Çocuk ile evlât edinen ebeveyn arasındaki yasal ana, baba-çocuk ilişkisini,

b) Evlât edinen ebeveynin çocuğa karşı velâyet sorumluluğunu,

c) Çocuk ile ana ve babası arasında evlât edinmeden önce mevcut olan hukukî ilişkinin, evlât edinmenin gerçekleştiği Âkit Devlette de bu sonucu doğurması halinde, sona ermesini.

(2) Bir evlât edinme hali, daha önce mevcut olan yasal ana, baba-çocuk ilişkisinin sona ermesi sonucunu doğuruyorsa, çocuk, kabul eden Devlette ve evlât edinmenin tanıdığı diğer bir Âkit Devlette, bu Âkit Devletlerin her birinde sahip olduğu evlât edinmeden doğan haklardan aynen yararlanacaktır.

(3) Bir önceki fıkrâ hükümleri, evlât edinmeyi tanıyan Âkit Devlette yürürlükte bulunan ve çocuğun daha lehine olan hükümlerin uygulanmasını engellemez.

Madde 27

(1) Menşâ Devlette gerçekleşen bir evlât edinme, daha önceki mevcut yasal ana, baba-çocuk ilişkisinin sona ermesi sonucunu doğurmuyorsa, Sözleşmeye uygun olarak evlât edinmeyi tanıyan, kabul eden Devlette de, aşağıdaki şartlardan birinin varlığı halinde bu sonucu doğuran bir evlât edinmeye dönüştürülebilir:

a) Eğer kabul eden Devletin kanunları buna cevaz vermekte ise,

b) Eğer 4. maddenin (c) ve (b) bentlerinde öngörülen muvafakatlar böyle bir evlât edinme amacıyla verilmiş veya verilmekte ise.

(2) 23. madde, evlât edinmeye dönüştürme kararlarına uygulanır.

BÖLÜM VI NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 28

İşbu Sözleşme, bir menşâ Devletin, mutad meskeni bu Devlette bulunan bir çocuğun evlât edinilmesinin söz konusu Devlette gerçekleşmesini şart koşan veya onun evlât edinmeden önce kabul eden Devlette yerleştirilmesini veya o Devlete gönderilmesini yasaklayan herhangi bir kanun hükmünü etkilemez.

Madde 29

Evlât edinmenin aynı aileye mensup kişiler arasında gerçekleşmesi veya menşe Devletin yetkili makamı tarafından öngörülen şartlara riayet edilmiş olması halleri dışında, evlât edinecek olan ebeveyn ile çocuğun anne ve babası veya çocuğun bakımını üstlenmiş kişi arasında 4 üncü maddenin (a) ilâ (c) bentleri ile 5. maddenin (a) bendindeki şartlar yerine getirilinceye kadar bir ilişki kurulmayacaktır.

Madde 30

(1) Bir Âkit Devletin yetkili makamları çocuğun kökeni hakkında, özellikle anne, babasının kimliği ile geçmişteki sağlığına ilişkin bilgiler de dahil olmak üzere, elde ettikleri bilgilerin gizli tutulmasını sağlayacaklardır.

(2) Yetkili makamlar, çocuğun veya temsilcisinin bu bilgilere, o devletin kanunlarının müsaade ettiği ölçüde gereken rehberliği yaparak erişmesini sağlayacaklardır.

Madde 31

30. madde hükümleri saklı kalmak üzere, özellikle 15. ve 16. maddelerde belirtilenler de dahil, Sözleşmeye uygun olarak toplanmış veya gönderilmiş kişisel bilgiler, ancak elde edilme veya gönderilme amaçları doğrultusunda kullanılacaktır.

Madde 32

(1) Hiç kimse ülkelerarası bir evlât edinme ile ilgili bir faaliyetten dolayı haksız maddî veya diğer kazanç elde edemez.

(2) Evlât edinmeye katılmış olan kişilerin sadece, makul meslekî ücretlerini içeren masraf ve harcamaları talep edilebilir veya ödenebilir.

(3) Bir evlât edinmeye katılmış olan kuruluşların yönetici, idareci ve memurları verdikleri hizmete oranla makul olmayan ölçüde yüksek ücret alamazlar.

Madde 33

Bir yetkili makam, Sözleşmenin herhangi bir hükmüne riayet edilmediğini veya riayet edilmeyeceği konusunda ciddi bir risk bulunduğunu tespit ederse kendi Devletin Merkezî Makamını derhal haberdar eder. Bu Merkezî Makam, gerekli tedbirlerin alınmasını sağlayacaktır.

Madde 34

Bir belgenin gönderildiği Devletin yetkili makamı talep ettiği takdirde, aslının onaylı bir tercümesi gönderilecektir. Aksi kararlaştırılmadıkça tercüme masrafları evlât edinecek olan ebeveyn tarafından karşılanacaktır.

Madde 35

Âkit Devletlerin yetkili makamları evlât edinme işlemlerini süratle yürütecektir.

Madde 36

Evlât edinme hakkında farklı toprak birimlerinde iki veya daha ziyade hukuk sisteminin uygulandığı bir Devlette;

a) Bu Devletteki mutut meskene yapılan herhangi bir atıf, bu Devletin bir toprak birimindeki mutut meskene yapılan atıf olarak yorumlanacaktır.

b) Bu Devletin kanununa yapılan herhangi bir atıf, ilgili toprak biriminde yürürlükte olan kanuna yapılan atıf olarak yorumlanacaktır.

c) Bu Devletin yetkili makamlarına veya kamu kuruluşlarına yapılan herhangi bir atıf ilgili toprak biriminde yetkili kılınan makamlara yapılan atıf olarak yorumlanacaktır.

d) Bu Devletin yetkili kılınan kuruluşlarına yapılan herhangi bir atıf, ilgili toprak biriminde yetkili kılınan kuruluşlara yapılan atıf olarak yorumlanacaktır.

Madde 37

Evlât edinmede farklı kategorideki kişilere, iki veya daha ziyade hukuk sistemlerinin uygulandığı bir Devlet açısından, söz konusu Devlet hukukuna yapılan herhangi bir atıf, bu Devlet hukukunun tayin ettiği hukuk sistemine atıf olarak yorumlanacaktır.

Madde 38

Birleştirilmiş bir hukuk sistemine sahip bir Devletin, Sözleşmeyi uygulamak zorunda olmadığı durumlarda, evlât edinme konusunda kendi hukuk kuralları bulunan farklı toprak birimlerine sahip bir Devlet de, Sözleşmeyi uygulamakla yükümlü değildir.

Madde 39

(1) Sözleşme, Âkit Devletlerin taraf oldukları ve bu Sözleşme ile düzenlenen konulara ilişkin hükümleri içeren herhangi milletlerarası belgeyi, bu belgeye taraf olan Devletlerin aksi yönde bir beyanı bulunmadıkça etkilemez.

(2) Her Âkit Devlet, bir veya birden çok diğer Âkit Devletlerle karşılıklı ilişkilerinde Sözleşmenin uygulanmasını geliştirmek amacı ile anlaşmalar yapabilir. Bu anlaşmalar ile, sadece 14 ilâ 16. ve 18 ilâ 21. maddelerdeki hükümler bertaraf edilebilir. Böyle bir anlaşmayı yapan Devletler, bir suretini Sözleşme Depozitörüne tevdi edecektir.

Madde 40

Bu Sözleşmeye herhangi bir çekince konulmayacaktır.

Madde 41

Sözleşme, kabul eden Devlet ile menşee Devletinde yürürlüğe girdikten sonra, 14. madde uyarınca yapılan bir başvurunun alındığı her halde uygulanacaktır.

Madde 42

Lahey Milletlerarası Özel Hukuk Konferansı Genel Sekreteri, Sözleşmenin uygulamadaki işlerliğini gözden geçirmek amacı ile bir Özel Komisyonu düzenli aralıklarla toplantıya davet edecektir.

BÖLÜM VII

NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 43

(1) Sözleşme, Lahey Milletlerarası Özel Hukuk Konferansının onyedinci toplantısında temsil edilen ve bu toplantıya katılan diğer Devletlerin imzasına açıktır.

(2) Sözleşme, onaylanacak, kabul veya tasvip edilecek ve onay, kabul veya tasvip belgeleri Sözleşme Depozitörü olarak Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığına tevdi edilecektir.

Madde 44

(1) Sözleşmenin 46. maddesinin 1. fıkrasına uygun olarak yürürlüğe girmesinden sonra her Devlet Sözleşmeye katılabilecektir.

(2) Katılma belgesi Depozitöre tevdi edilecektir.

(3) Söz konusu katılma, sadece katılan Devlet ile bu katılmaya 48. maddenin (b) bendinde öngörülen bildiriyi aldıktan sonra altı ay içerisinde itiraz etmeyen Âkit Devletler arasındaki ilişkiler bakımından hüküm ifade edecektir. Bir katılımdan sonra, her Devlet tarafından Sözleşmenin onaylanması, kabulü veya tasvibi sırasında ayrıca bu yönde bir itiraz yapılabilir. Bu itirazlar Depozitöre bildirilecektir.

Madde 45

(1) Bu Sözleşme ile düzenlenen konular hakkında farklı hukuk sistemlerinin uygulandığı iki veya daha çok toprak birimine sahip olan bir Devlet imza, onay, kabul, tasvip veya katılma sırasınca Sözleşmenin bu toprak birimlerinin hepsinde veya bunlardan sadece birinde veya bir kaçında uygulanacağını beyan edebilir ve her zaman yapacağı bir bildirimle bu beyanını değiştirebilir.

(2) Böyle bir beyan Depozitöre bildirilecek ve Sözleşmenin uygulanacağı toprak birimleri açıkça belirtilecektir.

(3) Eğer bir Devlet bu madde uyarınca bir beyanda bulunmazsa, Sözleşme bu Devletin bütün toprak birimlerine teşmil edilecektir.

Madde 46

(1) Sözleşme 43. maddede öngörülen üçüncü onay, kabul veya tasvip belgesinin tevdiinden itibaren üçüncü ayı takip eden ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

(2) Sözleşme diğer taraftan;

a) Sonradan onaylayan, kabul veya tasvip eden her Devlet yönünden onay, kabul, tasvip veya katılım belgesinin tevdiinden itibaren üçüncü ayı takip eden ayın ilk gününde,

b) Sözleşmenin 45. maddesi uyarınca teşmil edildiği bir toprak birimine ilişkin olarak, bu maddede öngörülen bildirim yapılmasını izleyen üç aylık sürenin bitiminden sonraki ayın ilk gününde, yürürlüğe girecektir.

Madde 47

(1) Sözleşmeye taraf olan bir Devlet, Depozitöre yapacağı yazılı bir bildirimle Sözleşmeden çekilebilir.

(2) Sözleşmenin feshi, Depozitör tarafından bildirim alındığı tarihi izleyen oniki aylık sürenin sona erdiği tarihi takip eden ayın ilk gününden itibaren geçerlilik kazanacaktır. Bildirimde Sözleşmenin feshinin daha uzun bir süre sonra sonuç doğurması ayrıca belirtilmişse, fesih bildiriminin Depozitör tarafından alınmasından itibaren söz konusu sürenin bitiminde, geçerlilik kazanacaktır.

Madde 48

Depozitör, Lahey Milletlerarası Özel Hukuk Konferansına üye olan Devletlerle, Onyedinci Dönem Toplantısına katılan Devletlere, 44. madde hükümlerine uygun olarak Sözleşmeye katılacak Devletler de dahil olmak üzere aşağıdaki hususları tebliğ edecektir:

- a) 43. maddede öngörülen imza, onay, kabul ve tasvipleri,
- b) 44. maddede öngörülen katılımları ve bu katımlara karşı itirazları,
- c) 46. madde hükümlerine uygun olarak Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarihi,
- d) 22., 23., 25. ve 45. maddelerde belirtilen beyan ve atamaları,
- e) 39. maddede öngörülen anlaşmaları,
- f) 47. maddede yer alan fesihleri.

Bunu teyiden, usulüne uygun olarak yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Fransızca ve İngilizce dillerinde her iki metin de eş değerde geçerli olmak ve Hollanda Hükümeti arşivlerine tevdi edilmek suretiyle ve aslına uygun onaylı bir örneği diplomatik kanaldan; Onyedinci Dönem Toplantısı sırasında Lahey Milletlerarası Özel Hukuk Konferansına üye bulunan Devletlere ve bu Toplantıya katılmış diğer Devletlere verilmek üzere tek bir nüsha halinde 29 Mayıs 1993 günü Lahey'de düzenlenmiştir.

